

ჩემი უნივერსიტეტი

უნივერსიტეტი, როგორც თავის თავდაპირველ სამშობლოში, ისე ჩვენში, თავისუფლების პირობებში შეიქმნა. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ იგი თავისუფალია თავისი წარმოშობით, როგორც უფლისწული, რომელიც მემკვიდრეობად იღებს მხოლოდ და მხოლოდ იმას, რისთვისაც ის შობითგანვეა მოწოდებული – უნივერსიტეტის მოწოდება კი ჭეშმარიტების (მისი თავისუფალი ძეგა-გაზიარების) სამსახურია, თუნდაც იყოს ის (და იყო კიდევ ჩვენშიც და ყოფილა სხვაგანაც) ტყვეობაში, მაგრამ ტყვეობას მისთვის ვერ წაურთმევიან ის შინაგანი მემკვიდრეობა, რომელიც მას გადმოეცემოდა განუწყვეტლივ და ატარებდა მუდამ, ფარულად თუ ცხადად, როგორც მონადგაყიდული პლატონი თანდაყოლილ სიბრძნეს და პლატონადვე, სულის აზნაურად რჩებოდა. ასევე თბილისის ალმა მატერი კვლავ რჩებოდა "გამზრდელ დედად" თაობებისათვის პოლიტიკური, სოციალური თუ ზნეობრივ-იდეოლოგიური ძალადობის ხანაშიც.

ამ უკანასკნელი წლების ორომტრიალის, ძველის და ყველაფრის ლაწვა-ნგრევის ხანაში უნივერსიტეტისათვის ყველაზე ბუნებრივი, აქტუალური მოთხოვნა მისი ავტონომიურობის, თუ გავყვებით ზემოთ მოხმობილ მეტაფორას, მისი აზნაურობის აღდგენა იყო. მაშინ ამ აქტში ვჭვრეტდით ქვეყნის აღდგენილი დამოუკიდებლობის ხატს, რადგან უნივერსიტეტის ბედში შეგვეძლო მთლიან ქვეყნის ბედი ამოგვეკითხა. თავისუფლად შობილი ჩვენი უნივერსიტეტის ხანმოკლე, მაგრამ მრავალტანჯული ვხოვრება ხომ თავის თავში ირეკლავდა საქართველოს უკანასკნელი ხანის ისტორიას. ამოტომ ვფიქრობდით, რომ მისი თავისუფლება ქვეყნის თავისუფლების წინამორბედი იქნებოდა.

ავტონომიურობა, თავისი თანდაყოლილი ნიშანი, უნზივერსიტეტმა დაიბრუნა, მაგრამ ამ თავისუფლებაში ის ღატაკი და უპოვარი აღმოჩნდა, როგორც არასდროს. და მაინც მოპოვებულია ის აუცილებელი ნიადაგი, რომელიც ნაყოფიერ ხოდაბუნად უნდა იქცეს. უკიდურესი სიდუხჭირის – უსახსრობის, უსინათლეობის, სიცვიის, უგზობის პირობებშიც კი, თუ ადამიანი – სწავლული, პედაგოგი, მოწაფე, მიჰყვება ერთხელვე ნაგრძნობ მოწოდებას, შეიძლება ხორციელდებოდეს ის მინიმუმი მაინც, რისთვისაც არსებობას შეინახავს და დაიცავს ის ორმაგი პასუხისმგებლობა, რომელსაც თავად მისი დასაბამიერი სახელწოდება ამხელს: *universitas magistrorum at scholarium* ანუ "ერთიანობა მოძღვართა და მოწაფეთა", რაც გულისხმობს ოქმედებით ურთირთობას ამ ორ მხარეს შორის, რომელთაგან თითოეული პასუხისმგებელია მეორის წინას .თით ეუღს თავისი საკუთარი წვლილი შეაქვს უნივერსიტეტის აწმყოში სამომავლოდ. ეს არის კავშირი, სადაც ერთი ამდიდრებს მეორეს თავისი კუთვნილით: ერთი ახვედრებს ცოდნას და ჭეშმარიტების ძიების ასპარეზს, მეორეს მოაქვს ახალგაზრდული სული – მარადი განახლების საწინდარი, და ჭეშმარიტების ძიების წყურვილი, რომელიც ბადებს ახალ ჭეშმარიტებას. ეს არის კერა, სადაც ერთმანეთს ენაცვლებიან თაობები. აქ არის მედგარიც, როგორც ქვიშა, როგორც საფუძველი, და არის მედინიც, როგორც წყალი, სიახლის მასხურებელი. აქ თავს იყრის ის ხალხი, ვისთვისაც სწავლა და სწავლება ერთადერთი პრესტიჟი და პრივილეგიაა, ვინც მოწოდებულია ამგვარი საქმიანობისათვის, და თავად ამ საქმიანობის შ დეგებში, არა მის გარეთ, ეძებს ჯილდოს.

მართალია, სწავლება და სწავლა თავისი არსით ელიტარულია – აქ მცირედნი არიან წოდებულ, მაგრამ თავად პროცესი ცოდნის გადაცემისა უადრესად დემოკრატიულია. ის არამც და არამც არ გულისხმობს ცალმხრივ მიმართულებას მასწავლებლიდან მოწაფისკენ. მასწავლებელი, თუ ის ამავე დროს მკვლევარია, ცოდნის გადაცემის პროცესშიც, არა მხოლოდ თავის ჩაკეტილ კაბინეტში, არა მხოლოდ მარტოობაში, უნდა მიიკვლევდეს გზას ჭეშმარიტებისაკენ. ის უნდა გრძნობდეს, რომ აუდიტორიაში, იმ სივრცეში, რომელიც თითქოს აშორებს მას მისი მსმენელისაგან, შ იძლება დაიბადოს ახალი აზრი, როგორც გაკვესებული ნაპერწკალი. მაშინ

ჭეშმარიტების მიგნებაში მსმენელსაც, თუნდაც მღუმარეს, ექნება თავისი წილი ჩადებული. ლექტორი ამას გრძნობს და ეს ამხნევებს მას და იქნებ ავალდებულებს კიდევ, რომ კვლავ და კვლავ, წლიდან წლამდე, განახლებულ აუდიტორიებში გამოსცადოს აქ ერთხელ გაჩენილი აზრი, რომელიც უკვე თავისი დასრულებული სახით თანაბრად ეკუთვნის ორივე მხარეს ანუ უნივერსიტეტს – "ერთიანობას მოძღვართა და მოწაფეთა". ამ ნიშნით განსხვავდება უნივერსიტეტი საშუალო სკოლისგან და ყველა სხვა უმაღლესი სასწავლებლებისაგან, რომელთაც უზურპატორულად მიიკუთვნეს უნივერსიტეტის სახელი.

დღეს, ამ სიდუხჭირისა და გულგატეხილობის ხანაში უნივერსიტეტი მოელის თავდადებას თავის მამათა და შვილთაგან, როგორც არასდროს, თუნდაც ეს იყოს აჩრდილი იმ თ ვდადებისა, რამაც ამ სამოცდათექვსმეტი წლის წინათ ერთ მუჭა ქართველ ელიტას შ აძლებინა მისი დაარსება. მხოლოდ თავდავიწყებით, მხოლოდ მოწოდების შეგნებით, სულიერ და ფიზიკურ ძალთა სრული ხმევით თუ გადარჩ ება უკეთესი დროებისთვის ის. რისი გადარჩენაც ჯერ კიდევ შესაძლებელია. თუმცა ახლაც კი, ამ უმსგავსო ხანაში, ამ მორყეულ ხომალდზე უნივერსიტეტს ძალუძს აჩვენოს სიმედგრისა და ერთგულების მაგალითი.